

یادداشت

مجید موفاقدی
عضو هیأت نمایندگان اتاق بازرگانی ایران و رئیس انجمن صنایع خوراک دام، طیور و آبزیان ایران

نگاهی به تغییرات شش دهه اخیر
در الگوی مصرف مواد غذایی

رشد مصرف جهانی پروتئین
و جایگاه فراینده صنعت طیور

آمارهای جدید سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد نشان می دهد که الگوی مصرف مواد غذایی در جهان طی شش دهه گذشته دستخوش تغییرات چشمگیری شده است. یکی از مهم ترین این تغییرات افزایش قابل توجه مصرف گوشت در سطح جهان است.

بر اساس این گزارش، سرانه مصرف گوشت در جهان از ۲۵ کیلوگرم در سال ۱۹۶۱ به ۴۷ کیلوگرم در سال ۲۰۲۲ رسیده است؛ رشدی نزدیک به دو برابر که نشان دهنده افزایش تقاضا برای پروتئین های حیوانی در سراسر جهان است.

مرغ؛ پیشتاز انقلاب پروتئین

بزرگ ترین تحول در این میان مربوط به صنعت طیور است. سرانه مصرف گوشت مرغ از حدود ۳ کیلوگرم به ۱۷ کیلوگرم در سال افزایش یافته که تقریباً شش برابر رشد را نشان می دهد. در مقابل مصرف گوشت گاو در حدود ۹ کیلوگرم به ازای هر نفر نسبتاً ثابت باقی مانده است.

این تغییرات باعث شده تولید جهانی گوشت در شش دهه گذشته حدود چهار برابر شود و پیش بینی می شود این روند در سال های آینده نیز ادامه یابد.

چرا مرغ محبوب ترین پروتئین جهان شده است؟

موفقیت صنعت مرغداری در پاسخگویی به تقاضای جهانی دلایل متعددی دارد:

- قیمت مناسب و دسترسی آسان برای مصرف کنندگان
- بهروری بالای تبدیل خوراک طیور به گوشت
- ارزش غذایی مطلوب
- سهولت مصرف و تنوع کاربرد در رژیم غذایی
- اثرات زیست محیطی کمتر نسبت به بسیاری از منابع دیگر پروتئین حیوانی

امروزه این روند را می توان در نقاط مختلف جهان مشاهده کرد؛ از توسعه سریع صنعت طیور در چین و افزایش صادرات برزیل گرفته تا سرمایه گذاری های گسترده کشورهای اروپایی در تولید گوشت مرغ.

نقش کلیدی صنعت خوراک دام و طیور

بی شک در پشت هر کیلوگرم افزایش تولید گوشت مرغ، صنعت خوراک دام قرار دارد. رشد صنعت طیور به طور مستقیم موجب افزایش تقاضا برای نهاده ها و خدمات مرتبط می شود، از جمله:

- افزایش مصرف کنجاله سویا، ذرت و جو دامی
 - توسعه ظرفیت کارخانه های تولید خوراک طیور
 - نوآوری در حوزه تغذیه، ژنتیک و بهداشت دام و طیور
- به همین دلیل صنعت طیور همچنان مهم ترین محرک رشد تقاضای جهانی برای خوراک دام و طیور محسوب می شود.

چالش های زیست محیطی و اتلاف مواد غذایی

با وجود مزایای اقتصادی و تغذیه ای، توسعه تولید گوشت با چالش هایی نیز همراه است:

- بخش دامپروری حدود ۱۲ تا ۲۰ درصد از انتشار گازهای گلخانه ای جهان را به خود اختصاص می دهد.
- حدود ۱۴ درصد از محصولات گوشتی و لبنی پیش از رسیدن به دست مصرف کننده از بین می روند یا هدر می روند.
- پیش بینی می شود انتشار گازهای ناشی از فعالیت های کشاورزی در دهه آینده نیز افزایش یابد.

این موضوع باعث شده بحث های گسترده ای درباره الگوی مصرف گوشت، به ویژه در کشورهای توسعه یافته شکل بگیرد.

آیند صنعت پروتئین حیوانی

شیر، گوشت و تخم مرغ همچنان نقش مهمی در تأمین امنیت غذایی جهان دارند؛ به ویژه در کشورهای کم درآمد که دسترسی به منابع پروتئینی با کیفیت هنوز محدود است.

از این رو پروتئین اصلی، دیگر این نیست که آیا تقاضای جهانی برای پروتئین حیوانی افزایش خواهد یافت یا خیر؛ بلکه چالش اساسی آن است که این پروتئین چگونه با بهره وری بیشتر، پایداری بالاتر و اتلاف کمتر تولید شود.

افزایش شش برابری مصرف گوشت مرغ طی ۶۰ سال گذشته یک واقعیت مهم را نشان می دهد: مصرف کنندگان در سراسر جهان به محصولات کربایش دارند که قیمت مناسب، سهولت مصرف، ارزش غذایی بالا و کارایی تولید را به طور همزمان ارائه دهند.

برای صنایع خوراک دام، طیور و آبزیان، آینده متعلق به مجموعه هایی خواهد بود که بتوانند این چهار عامل را به بهترین شکل در کنار یکدیگر فراهم کنند.

بنگاه

مشارکت شرکت معدنی املاح ایران

در مهار آتش سوزی تالاب میقان

به گزارش روابط عمومی شرکت معدنی املاح ایران، در پی وقوع آتش سوزی نزارهای تالاب میقان در ساعت ۱۴ روز سه شنبه ۱۵ اردیبهشت ماه موضوع به آتش نشانی، حفاظت محیط زیست استان و مدیریت بحران استانداری گزارش شد که با توجه به باتلاقی بودن سریش خشکی نزارها و وزش باد عملیات مهار و اطفای حریق با سختی مواجه شد.

شرکت معدنی املاح ایران با حضوری فعال و اعزام ماشین آلات و نیروهای عملیاتی به محل حادثه در اطفای حریق مشارکت کرد و با همکاری همه تیم های حاضر، آتش سوزی در حدود ساعت ۲۳ به طور کامل مهار شد.

در نشست سالگرد اجرای توافقنامه تجارت آزاد میان ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا اعلام شد

تجارت با اوراسیا در فاز رشد

افزایش ۲۲ درصدی مبادلات ایران و اتحادیه اوراسیا در یک سال

گزارش

تعرفه صفر برای ۸۷ درصد کالاها ی تجاری

محمدعلی دهقان دهنوی، رئیس سازمان توسعه تجارت ایران، در نشست نخستین سالگرد اجرای توافقنامه تجارت آزاد ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا، این توافق را یکی از جامع ترین اسناد تجاری کشور دانست و گفت: «هرچند تلاش های ایران برای عضویت در سازمان جهانی تجارت به نتیجه نرسید، اما موافقت نامه تجارت آزاد با اوراسیا تجربه ای مهم از تجارت آزاد در سطح منطقه ای است که بسیاری از مؤلفه های اصلی تجارت آزاد را دربر می گیرد.»

او با اشاره به دستاوردهای این توافق افزود: «با اجرای موافقت نامه، تعرفه ۸۷ درصد کالاها به صفر رسیده و بخش عمده ای از موانع تعرفه ای میان ایران و کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا حذف شده است.» به گفته معاون وزیرصمت، از زمان آغاز اجرای توافق در اردیبهشت سال گذشته، دستگاه های مختلف اجرایی از جمله گمرک، وزارت امور خارجه، سازمان ملی استاندارد، سازمان دامپزشکی، سازمان حفظ نباتات و سازمان غذا و دارو در عملیاتی شدن آن نقش مؤثری داشته اند. دهقان دهنوی اتصال گمرکات طرفین و توسعه

برش

همکاری های اجرایی را از مهم ترین دستاوردها برشمرد و تأکید کرد: «هنوز ظرفیت های قابل توجهی برای توسعه تبادل الکترونیکی اطلاعات و تسهیل فرآیندهای تجاری وجود دارد.»

رئیس سازمان توسعه تجارت با اشاره به رشد ۲۲ درصدی تجارت ایران و کشورهای عضو اوراسیا در سال گذشته، این دستاورد را در شرایطی که تجارت خارجی کشور با رشد منفی مواجه بوده، قابل توجه دانست. با این حال، او مهم ترین مانع توسعه روابط تجاری را موانع غیرتعرفه ای عنوان کرد و خواستار همکاری مشترک برای رفع محدودیت ها در حوزه هایی مانند استانداردها، لجستیک، حمل و نقل، صدور مجوزها و ارتباطات الکترونیکی شد.

دهقان دهنوی تأکید کرد: «همکاری ایران و اوراسیا نباید صرفاً به تجارت کالا محدود بماند و باید به سمت سرمایه گذاری مشترک، تبادل دانش و فناوری و اجرای پروژه های مشترک اقتصادی حرکت کند؛ موضوعی که می تواند به رشد اقتصادی، تولید و اشتغال در کشورهای عضو کمک کند.»

روابط با کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا می تواند به افزایش صادرات غیرنفتی، جذب سرمایه گذاری و تقویت جایگاه ایران در کردروهای تجاری منطقه کمک کند.

جدیدترین آمار تجارت با اوراسیا

فرود عسگری، رئیس کل گمرک جمهوری اسلامی ایران در نشست نخستین سالگرد اجرای موافقت نامه تجارت آزاد ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا، توافق تجارت آزاد ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا را یکی از مهم ترین موافقت نامه های تجاری کشور پس از انقلاب اسلامی دانست

و تأکید کرد که اجرای آن نقش مهمی در کاهش موانع تعرفه ای و غیرتعرفه ای، تسهیل تجارت و افزایش رقابت پذیری کالاهای ایرانی در بازار کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا داشته است. او هدف اصلی پیوستن ایران به این موافقت نامه را کاهش هزینه های تجارت و گسترش مبادلات اقتصادی عنوان کرد و افزود: «تحقق کامل اهداف توافق نیازمند همکاری و هماهنگی مستمر میان دستگاه های اجرایی، نهادهای اقتصادی و بخش خصوصی است.» به گفته عسگری، برای بهره برداری حداکثری از ظرفیت های این موافقت نامه، توسعه

جنگ، تجارت و ضرورت هاب های لجستیکی

می تواند به عنوان یک اهرم مهم پیشگرایانه در برابر تحریم های بین المللی نیز عمل کند. هنگامی که ایران شاهراه ارتباطی و هاب تجاری بخشی از کشورهای دنیا باشد و تعاملات تجاری آنها از بستر ایران انجام شود، حذف کردن ایران از صحنه تجارت بین الملل بسیار دشوارتر خواهد شد و کشور از قدرت چانه زنی بالاتری برخوردار می شود؛ بدون آنکه ناچار باشد برای حمایت دیگران امتیازات ویژه ای بدهد. منطقه ای و بین المللی اهمیت راهبردی پیدا کرده است. در دنیا ی رقابتی امروز که کاهش هزینه و افزایش سرعت ارائه محصول با خدمت اهمیت ویژه ای دارد، لجستیک در هر دو مقوله هزینه و سرعت، نقشی تعیین کننده ایفا می کند.

تبدیل شدن به هاب لجستیکی بین المللی و منطقه ای، در سال های اخیر یکی از مهم ترین راهبردهای کلیدی برای رشد تجارت و توسعه اقتصادی بوده است. بسیاری از کشورها با تکیه بر موقعیت جغرافیایی و شرایط زیرساختی مناسب خود، به مرکزی برای عبور، تجمع و تبادل جریان های کالایی تبدیل شده اند. از جمله می توان به هندکنگ، سنگاپور، آلمان و امارات متحده عربی اشاره کرد. منطقه خاورمیانه نیز به دلیل موقعیت جغرافیایی و اتصال سه قاره آسیا، اروپا و آفریقا، ظرفیت بالایی برای تبدیل شدن به مرکز تجارت و حمل و نقل کالا دارد. در این میان، کشورهای مانند امارات متحده عربی و ترکیه توانسته اند از این مزیت بهره ببرند و به هاب تجاری منطقه تبدیل شده اند.

مشاهدات بانک جهانی نشان می دهد در میان کشورهای با سطح درآمد سرانه مشابه، کشورهایی که عملکرد لجستیک تجاری بهتری داشته اند، به طور متوسط با یک درصد رشد بیشتر در تولید ناخالص داخلی و دو درصد رشد بیشتر در تجارت مواجه بوده اند. علاوه بر منافع درآمدی، تبدیل شدن ایران به هاب لجستیکی و تجاری منطقه و جهان

تعیین شده را فراهم می کند.» او تأکید کرد: «چنین تسهیلاتی باید برای کالاهای صادراتی نیز فراهم شود تا صادرکنندگان بتوانند محصولات خود را با سرعت بیشتر و هزینه کمتر به بازارهای هدف عرضه کنند.»

عسگری با تشریح آمارهای تجاری، اعلام کرد: «در سال گذشته حدود ۴.۸ میلیارد دلار واردات از کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا انجام شده است. همچنین بیش از ۶۲ هزار اظهارنامه به ارزش ۲۹۷ میلیون دلار از مزایای تعرفه ای موافقت نامه بهره مند شده اند که حدود ۷۸۰ میلیارد تومان تخفیف تعرفه ای برای فعالان اقتصادی به همراه داشته است.»

به گفته او، در دو ماه نخست سال جاری، ۲۱۲ فقره اظهارنامه به ارزش بیش از ۲۲۷ میلیون دلار مشمول تخفیف تعرفه ای شده که نسبت به کل سال گذشته رشدی پنج برابری را نشان می دهد. بیشترین کالاهای بهره مند از این مزایا شامل روغن خام آفتابگردان، ذرت دامی، قطعات و فلزات بوده اند. عسگری افزود: «این آمارها نشان دهنده افزایش استقبال فعالان اقتصادی از ظرفیت های موافقت نامه تجارت آزاد است و در صورت تداوم این روند، حجم تجارت ایران و کشورهای عضو اوراسیا به شکل قابل توجهی افزایش خواهد یافت.» رئیس کل گمرک به اقدامات انجام شده برای اجرای بهتر موافقت نامه اشاره کرد که از جمله آنها می توان به ابلاغ سریع مقررات، به روزرسانی فهرست کالاها، استقرار میز تخصصی اوراسیا، معرفی نماینده ویژه برای پاسخگویی به فعالان اقتصادی، تشکیل گروه پایش اجرای موافقت نامه، آموزش کارکنان گمرک و توسعه سامانه های دیجیتال و تبادل اطلاعات اشاره کرد. دیپام حاج کریمی، مدیر حوزه موافقت نامه های تجاری و سازمان های بین المللی سازمان توسعه تجارت ایران نیز در نشست مذکور، رشد ۲۲ درصدی تجارت میان ایران و کشورهای عضو این اتحادیه در سال نخست اجرا را نشانه ای از موفقیت این همکاری اقتصادی دانست.

او با اشاره به اینکه این موافقت نامه پس از اجرای تجارت ترجیحی و چندین دور مذاکره به مرحله اجرا رسیده است، گفت: «موافقت نامه تجارت آزاد ایران و اوراسیا جامع ترین موافقت نامه تجاری کشور محسوب می شود که در ۱۱ فصل تنظیم شده و علاوه بر کاهش تعرفه ها، موضوعاتی مانند همکاری های گمرکی، استانداردها، قواعد مبدأ، تسهیل تجارت و همکاری های

بخشی را نیز پوشش می دهد.» دیپام حاج کریمی توضیح اضافی مضاف راه سه ساله همکاری های تجاری و بازرگانی میان دو طرف را از دیگر دستاوردهای مهم این توافق برشمرد و ابراز امیدواری کرد با رفع موانع موجود و گسترش همکاری ها، روند رو به رشد تجارت ایران و کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا در سال های آینده نیز ادامه یابد.

رتیس کل

گمرک در

سال گذشته

حدود ۴.۸

میلیارد دلار

واردات از

کشورهای

عضو اتحادیه

اقتصادی

اوراسیا انجام

شده است.

همچنین

بیش از ۶۲

هزار اظهارنامه

به ارزش ۲۹۷

میلیون دلار

از مزایای

تعرفه ای

موافقت نامه

بهرمند

شده اند که

حدود ۷۸۰

میلیارد تومان

تخفیف

تعرفه ای

برای فعالان

اقتصادی به

همراه داشته

است

عمومی، ۱۸ پارک لجستیک کشاورزی و ۱۰ مرکز لجستیک مرزی برای کشور مشخص شده است. افزون بر این، در قانون موافقت نامه بین دولتی بنادر خشک نیز ایران متعهد شده است در راستای توسعه حمل و نقل ترکیبی و ترانزیت در آسیا و اقیانوسیه، بنادر خشک دارای اهمیت بین المللی را توسعه دهد.

آمایش لجستیکی کشور، به معنای طراحی یکپارچه شبکه تجارت داخلی و خارجی و نوسازی آن از طریق ایجاد بنادر خشک، دهکده های بار و پارک های لجستیکی،

یکی از ضرورت های توسعه ای کشور است. طراحی درست شبکه لجستیک می تواند صرفه جویی های بزرگی در سطح ملی ایجاد کند و بسیاری از هزینه های پنهان لجستیک و حمل و نقل، از جمله تردهای مضاف و غیرضروری و حرکت نادرک بنادر خشک خالی و کسرخالی را کاهش دهد. در پایان و با توجه به شرایط کنونی، باید تأکید کرد که ایجاد مراکز لجستیکی کار و بنادر خشک پشتیبان بنادر اصلی، از نظر بدافند غیرعامل، توزیع مناسب تجاری و افزایش کارایی لجستیک تجاری کشور نیز اهمیت بالایی دارد. این مراکز می توانند در حمایت از تجارت خارجی، توسعه تجارت داخلی و جلوگیری از توقف زنجیره خدمات لجستیکی و حمل و نقلی، به ابزاری مؤثر برای مدیریت شرایط بحران و جنگ تبدیل شوند. البته لازمه تحقق چنین کارکردی، هماهنگی میان نهادهای متولی و مرتبط، وزارت راه، وزارت صمت، مناطق آزاد و بخش خصوصی است. اگر ایران بخواهد از موقعیت جغرافیایی خود در مسیر رشد تجارت، مزایای درآمدی ترانزیتی و تقویت تاب آوری اقتصادی استفاده کند، ناگزیر است توسعه مراکز لجستیکی و بنادر خشک را جدی بگیرد؛ زیرساخت هایی که فقط برای روزه ای عادی نیستند و در زمان بحران، نقشی تعیین کننده در حفظ جریان تجارت و زنجیره تأمین کشور دارند.

متوسط، حدود ۲۵ درصد از ظرفیت زیرساخت های لجستیکی کشور مورد بهره برداری قرار می گیرد، اما همچنان اصرار بر ایجاد زیرساخت های جدید سرمایه بر وجود دارد. این در حالی است که در کشور، مانند آلمان، ایجاد زیرساخت جدید منوط به استفاده از ظرفیت کامل زیرساخت های موجود شده است. افزایش ظرفیت، چه در بخش تولید و چه در بخش خدمات، باید متناسب با نیاز و تقاضا باشد؛ نکته ای بدیهی که در کشور ما کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

با توجه به این وضعیت، باید اذعان کرد مراکز لجستیکی همچون دهکده های بار، بنادر خشک، پارک های لجستیکی، مراکز توزیع شهری، مراکز بارانداز و پایانه های حمل و نقل ترکیبی، در صورتی که به خوبی امکان سنجی و مکان یابی شوند، می توانند تحول جدی در شبکه توزیع کشور ایجاد کنند. هدف از ایجاد چنین مراکز، واقع بینانه سازی و افزایش کارایی عملیات لجستیک، اعم از حمل و نقل، انبارش و توزیع است. «مرکز لجستیکی» صرفاً یک پایانه بار نیست، بلکه محلی است که در آن در کنار خدمات حمل و نقلی، خدماتی مانند ذخیره سازی، توزیع، بسته بندی، سورتینگ، چرچسپزنی، مونتاژ سبک، پردازش و آماده سازی سفارشات، بازرسی و کنترل کیفیت و خدمات پس از فروش نیز می تواند ارائه شود.

خوشبختانه اسناد بالادستی نیز حمایت ویژه ای از توسعه مراکز لجستیکی در کشور داشته اند. از جمله می توان به بند «ج» ماده ۳۰ قانون احکام دائمی برنامه توسعه کشور اشاره کرد. همچنین این نامه ستاد مراکز لجستیک کشور با هدف فراهم کردن چارچوب اجرایی این حکم تدوین شده و در اساس آن، سند آمایش مراکز لجستیک کشور در سال ۱۳۹۷ توسط وزیر راه و شهرسازی ابلاغ شد. طبق این سند، در مجموع ۵۸ مرکز لجستیک شامل ۴ شهر لجستیک، ۱۴ دهکده لجستیک، ۱۲ پارک لجستیک